

Referat fra møde i Interessentforum for PtX den 24. maj 2023

Torsdag den 24. maj kl. 11.30-16.00
Energistyrelsen, Carsten Niebuhrs Gade 43, 1577 København V

Kontor/afdeling
PtX-sekretariatet
Brint og Grønne Brændsler

Dato
11-08-2023

J nr. 2022 - 22754

/mchsg

Dagsorden:

1. **Velkomst** v/ *Sidsel Horsholt, Energistyrelsen*
2. **Status på arbejdet i PtX-sekretariatet** v/ *Søren Lyng Ebbenhøj, Energistyrelsen*
3. **Erfaringer og perspektiver på myndighedsprocesser**
  - I. Erfaringer med myndighedsprocesser v/ *Michael Hansen, FORCE & Jesper Sjørvad, DBI*
  - II. Myndighedsperspektiv på godkendelser og tilladelser v/ *Sune Henriksen & Lene Stubgaard, Miljøstyrelsen*
  - III. Aktørperspektiv v/ *Lotte Lindeloff, European Energy*
  - IV. Aktørperspektiv v/ *Jesper Appel Veilstrup, Everfuel*
4. **Drøftelse af myndighedsprocesser**

Referat

Ad 1) Velkomst v/ Sidsel Horsholt, Energistyrelsen

Sidsel Horsholt bød velkommen til dagens forum og temaet om myndighedsprocesser

- Myndighedsprocesserne består af kendte processer og tilladelser, men det er en ny industri. Energistyrelsen har udarbejdet en vejledning i samarbejde med alle de relevante myndigheder. Vejledningen er dynamisk og vil løbende blive opdateret. Tringuiden til etablering af PtX-anlæg på land kan findes [her](#).
- Formålet med dagens møde er at give både aktører og myndigheder mulighed for at reflektere over de erfaringer, der indtil videre kan drages fra branchens arbejde med at indhente godkendelser og tilladelser, herunder hvad der fremadrettet kan gøres bedre.

Ad 2) Status på arbejdet i PtX-sekretariatet

Søren Lyng Ebbenhøj gav en status på PtX-taskforcens arbejde.

- Sekretariatet udarbejder en analyse om PtX-anlægs fleksibilitet. Formålet med dette er at skabe en mere robust vurdering af, hvordan PtX-udbygningen kan påvirke elsystemet og elforsyningssikkerheden. På mødet blev de foreløbige konklusioner præsenteret (se slides).

Energistyrelsen

Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V

T: +45 3392 6700
E: ens@ens.dk

www.ens.dk

Fleksibilitetsanalysen forventes at blive sendt i høring blandt interessentforummets medlemmer inden sommerferien.

- Taskforcen blev afrapporteret d. 4 maj til forligskredsen bag PtX-aftalen. Overordnet viser afrapporteringen, at aftalens fem initiativer følger den forventede procesplan. På ens.dk/ptx kan man læse afrapporteringen og bl.a. læse om taskforcens arbejde det kommende år.
- Der er blevet afholdt 7 møder i taskforcens arbejdsgruppe for myndigheder på PtX-området, og det næste afholdes d. 6. juni. Mødet vil tage udgangspunkt i pointerne fra dagens Interessentforum. Efter sommerferien vil der blive dannet forskellige arbejdsopgaver, der tager udgangspunkt i dagens drøftelser.
- Næste Interessentforum afholdes efter sommerferien. Der udsendes snarest information om datoer.

Ad 3) Erfaringer og perspektiver på myndighedsprocesser

Oplæg fra DBI & FORCE Technology om projektet "Safe and Faster PtX"

- Jesper Sjøravad, DBI, og Michael Kolling Hansen, FORCE Technology, gav en introduktion til deres projekt. Projektets formål er at understøtte processen med udvikling af standarder til sikkerhed samt sikre hurtigere implementering af PtX-anlæg i Danmark ved at skabe et overblik fra et industrielt perspektiv og hjælpe aktører med at identificere risici i de forskellige stadier i et projekt, særligt hvor der opstår uventede forsinkelser.
- Der tages udgangspunkt i de forskellige trin i Energistyrelsens vejledning om etablering af PtX-anlæg med fokus på, hvor der i de enkelte trin er risiko for blandt andet fejl og forsinkelser.
- Der er afholdt interviews og workshops med diverse PtX-aktører, for at afdække de udfordringer der forekommer i processen med henblik på at udvikle en "Safe and Faster PtX-guideline".
- De foreløbige konklusioner ift. dagens emner peger på:
  - Det varierer hvilke dele af processerne, der forløber godt. Det afhænger bl.a. af produkttype og placering.
  - Virksomhederne efterspørger en mere ensartet håndtering af myndighedsprocesserne, særligt på kommunalt plan.
  - Aktørerne ønsker mere koordineret myndighedsbehandling og klar beskrivelse af krav til dokumentation.
  - Aktørerne har peget på, at de kan forbedre deres proceslinjer, og at der er en erkendelse af, at mange tidsplaner har været for optimistiske.
  - Samtidig er der et ønske fra aktørerne om at finde ud af, hvad årsagerne kan være til lange sagsbehandlingstider, og om der kan findes en løsning.
- Guidelinen forventes klar midt 2024.

Bemærkninger fra deltagerne vedrørte bl.a., at kravene til godkendelser varierer fra land til land. Jo mere ens processerne kan være mellem lande, des nemmere er det for virksomhederne. I den henseende kan standardisering være særlig relevant.

Oplæg fra Miljøstyrelsen

Sune Henriksen og Lene Stubgaard fra Miljøstyrelsen gav et indblik i

Miljøstyrelsens arbejde med miljøvurdering og miljøgodkendelse af PtX-anlæg.

- Produktion af brint ved elektrolyse og produktion af ammoniak er nyt i Danmark både for branchen og for myndighederne. Eftersom der er tale om en ny branche, kræver det mere vejledning end normalt
- Både PtX-anlæg og følgeindustri giver nye opgaver til Miljøstyrelsen. Miljøstyrelsen prioriterer opgaven med at få godkendt projekter, der skal bidrage til den grønne omstilling.
- Miljøreglerne på området eksisterer, men der er udfordringer vedr. bl.a. infrastruktur og vand.
- Miljøstyrelsen kan først meddele tilladelser og godkendelser efter miljøvurderingsloven og miljøbeskyttelsesloven, når der er et plangrundlag på plads. Det er kommunen, der er planmyndighed.
- De fleste PtX-anlæg skal miljøvurderes. Indtil videre har mindre elektrolyseanlæg dog kunne screenes til ikke miljøvurderingspligt.
- Miljøstyrelsen tilstræber at lave en samlet afgørelse efter miljøvurderingsloven og miljøbeskyttelsesloven.
- Miljøgodkendelsen er til for at begrænse og minimere risikoen for forurening. I godkendelsesarbejdet fokuserer Miljøstyrelsen især på BAT (bedst tilgængelige teknologi) krav, samt vilkår om indretning, der minimerer jord- og vandforurening.
- Som noget nyt stilles der krav om energibalance i form af vilkår om energiledelse. Dette følger af EU's generelle BAT referencedokument om energioptimering.
- Der er udarbejdet en vejledning til risikobekendtgørelsen, som skal tydeliggøre, hvad der skal indgå i et sikkerhedsdokument.
- Det er vigtigt, at projekterne er tilpas modne, inden ansøgningsmateriale sendes til myndighederne – ”Think slow – act fast”.
- Der er en ændring af godkendelsesbekendtgørelsen på vej, hvorefter anlæg, som udelukkende producerer brint ved elektrolyse, får kommunerne som godkendelsesmyndighed. Miljøstyrelsen og KL er i dialog om vejledning, så kommunerne bliver klædt på til at overtage myndighedskompetencen.
- Nyere klagenævnspraksis betyder, at der er skærpede krav vedrørende arter og naturtyper omfattet af EU-naturbeskyttelse samt direkte udledning til vandområder omfattet EU's vandrammedirektiv.
- Risikosagsbehandlingen er udfordret af, at anlægsdesignet ofte ændrer sig løbende, og det giver udfordringer i myndighedernes sagsbehandlingsprocesser.

Bemærkninger fra salen vedrørte bl.a., om der i godkendelsen indgår krav om genanvendelse af materialer. Miljøstyrelsen svarede, at man ikke er bekendt med regler, men der indgår vilkår om ophør/nedtagning i miljøgodkendelsen. Derudover blev der spurgt til, om ændringen af godkendelsesbekendtgørelsen har betydning for de oplysninger, der skal medsendes ved afgivelse af bud på PtX-udbuddet.

Energistyrelsen henviser til, at spørgsmål om PtX-udbuddet skal stilles på [udbudsportalen](#). Frist for spørgsmål er den 18. august 2023.

Derudover oplyste Miljøstyrelsen om, at IE-direktivet¹ er under revision, og i den forbindelse overvejes det at lave et nyt listepunkt om brint ved elektrolyse med angivelse af en tærskelmængde. Det kan på sigt betyde, at mindre elektrolyseanlæg bliver omfattet af bilag 2 i stedet for bilag 1 i godkendelsesbekendtgørelsen, og således vil anlæggene være omfattet af en mindre kompleks ansøgning- og godkendelsesproces.

Oplæg fra European Energy

Lotte Lindeloff fra European Energy, holdt oplæg om deres erfaringer med myndighedsprocesserne i forbindelse med indhentning af myndighedstilladelser til European Energys PtX-projekt i Kassø.

- European Energy oplever et godt samarbejde med myndighederne og kan mærke, at det er en prioriteret indsats. Myndighedsprocessen for Kassø-projektet varede ca. 1½ år – og det er svært at se, at processen kan køres hurtigere.
- De eksisterende tilladelser og krav er de rigtige, men European Energys oplevelse er, at de enkelte sagsbehandlere mangler rammerne for at kunne træffe beslutninger, herunder hvad detaljeniveauet i de enkelte ansøgninger skal være fx i forbindelse med miljøvurdering af grundvandsindvinding samt nettilslutning.
- Det er vigtigt at time de forskellige myndighedsprocesser - også med udviklernes egen projektudvikling. European Energy ser gerne, at myndighedsprocesserne blev splittet mere op, fx at der blev givet rammetilladelser, som gør det muligt for virksomhederne at træffe Final Investment Decision (FID), og så kommer detailprojekteringen efterfølgende.
- Jo tættere PtX-anlæg kan placeres på bl.a. eget VE-anlæg, transformerstationer, kilde til biogen CO₂, tilgængelige vandkilder, mulighed for udledning af spildevand samt mulighed for udnyttelse af overskudsvarmen fra anlægget, jo større potentiale vil projektet have for at være økonomisk rentabelt. Det bemærkes hertil, at både planlovens bestemmelser og afstandskravene i risikobekendtgørelsen gør det svært at finde egnede lokationer.
- Der er fortsat usikkerhed omkring anvendelse af forskellige typer vand. Renset spildevand og havvand vurderes at være fremtiden.
  - Renset spildevand kræver overvejelser om, hvad spildevandsselskaber skal gøre for, at de har en rentabel business case i at levere rensed spildevand til PtX-virksomheder.
  - I forhold til havvand er der behov for afklaring af, hvordan restvandet med opkoncentrerede mængder af salte skal håndteres, og der er nogle anlægsmæssige udfordringer i at skulle etablere store rør ud i havet.

---

¹ Direktivet om industrielle emissioner (IE-direktivet) omfatter primært godkendelse af og tilsyn med større forurenende virksomheder.

- Generelt oplevede European Energy, at det er svært at finde gode løsninger inden for de nuværende rammer for grundvandssænkning, og at kommunerne har svært ved at vejlede tilstrækkeligt om, hvilke løsninger der er mulige.
- Et af de læringspunkter, som European Energy tager med sig fra Kassø projektet, er, at projektets risici skal være tilstrækkelig afdækket, inden der kan træffes FID.
- Derudover peger European Energy på, at det er vigtigt, at Energinet kan håndtere nettilslutning af PtX-anlæg samt at der findes en løsning på sourcing af biogent CO₂, da der i 2036 kommer lovkrav fra EU om CO₂ type. Så længe CO₂ er defineret som affald, giver det begrænsninger på salg over grænser.

Oplæg fra Everfuel

Seniorprojektleder Jesper Appel Veilstrup på Everfuels HySynergy projekt holdt oplæg om deres erfaringer med myndighedsprocesserne i forbindelse med indhentning af myndighedstilladelser til HySynergy projektet i Fredericia.

- Everfuel har i deres projekt generelt oplevet en god dialog med alle de myndigheder, de har været i kontakt med.
- En vigtig læring er, at selvom deres projekt er et rent elektrolyseanlæg, gør risikoaspektet af projektet det stadig til en kompleks proces.
- Man har ved dette projekt truffet FID meget tidligt i projektet, hvor man selv har båret en stor del af risikoen. Denne tilgang forventer man ikke, at man vil gøre brug af fremadrettet.
- Det er svært at kunne indsende tilstrækkeligt detaljerede ansøgninger om risiko og beredskab, før et projekt er der, hvor der laves "detailed engineering".
- Modsat venter nogle myndigheder til alle detaljer er på plads, før de går i gang med at behandle ansøgningen. Her vil det være en fordel, hvis der kunne ske en løbende sagsbehandling.
- Konkret ser Everfuel gerne, at det var muligt at opdele sagsbehandlingen i to faser. Hvor første fase indeholder en mere overordnet fremstilling af projektet mens anden fase først begynder, når projektet er mere detaljeret.

Ad 4) Drøftelse af myndighedsprocesser

Drøftelser ved bordene, efterfulgt af opsamling i salen, med udgangspunkt i følgende spørgsmål:

1. Hvilke del af godkendelsesprocesserne fungerer godt i dag?
2. Hvad kan myndighederne gøre anderledes fremadrettet for at forbedre godkendelsesprocesserne?
3. Hvad kan aktørerne gøre anderledes fremadrettet for at forbedre godkendelsesprocesserne?

De forskellige, konkrete tiltag fra hver gruppe blev præsenteret i plenum.

Sekretariatet har samlet de vigtigste budskaber fra drøftelserne på mødet i vedlagte bilag "Opsamling på drøftelse fra interessentforum den 24. maj 2023".